ANGYALFÖLDI ÖRÖMHÍR

A Budapest-Angyalföldi
Evangélikus Egyházközség
őszi körlevele
2019. szeptember

A jó bor még hátra van!

***„Minden ember a jó bort kínálja először, és amikor megittasodtak, akkor a silányabbat: te pedig mostanáig tartogattad a jó bort"* (Jn 2,11)**

A kánai menyegző történetében, itt, ezen a ponton ragadható meg az evangélium. Öntudatlanul mondja ki a násznagy a mit sem sejtő vőlegénynek. Itt a különbség az általános törvényszerűség és az evangélium között. Minden ember a jó bort kínálja először. Ez határoz meg mindent. Az elején mindig minden jó, aztán egyre rosszabb, majd a végén elviselhetetlen. Így van ez mindennel, ez keserít meg mindent ebben az életben. A kezdet jó, reménykeltő, boldogságot ígérő, aztán egyre jobban fogy, sorvad, öregszik, majd véget ér, elpusztul, meghal.

Először mindig jön a kampányidőszak, az ígérgetések ideje. Először van az udvarlás időszaka, amikor mindenki a legjobb formáját próbálja mutatni, figyel a másikra, ajándékokkal halmozza el, mert le akarja nyűgözni – jobb esetben – a választottját. Minden ember a jó bort kínálja először, mert szeretne jó benyomást tenni, meggyőzni, hogy jó lesz. Ez az általános irány. Először a jó, aztán ha már megittasodtál, lerészegedtél, szerelmes lettél, amikor már meg vagy győzve, akkor jön a hideg zuhany.

Gondolhatunk itt a szenvedélybetegségekre: az alkohol, a cigaretta, a drogok éppen ezért veszélyesek. Mert azt kínálják, hogy minden jó, ez a valódi öröm. Aztán jön a másnap, később pedig a súlyos betegségek, a függőség, a fájdalom és a halál. Gondolhatunk a házasságra is. Az emberek nagy többsége azért házasodik, mert szerelmes, mert boldog, mert az egész világot látja a választottja szemében. Én ezért házasodtam. De aztán azt tapasztaljuk, hogy jön a megszokás, a konfliktusok, az unalom; a kísértések, melyek újból azt kínálják: azt az először jót! És az emberek általában lépre mennek. Minden ember a jó bort kínálja először, s amikor megittasodtak, akkor a silányabbat. Amikor elhisszük, hogy valóban lehet jó, lehet más, akkor jön a kijózanító felismerés.

Huszonegy éves koromban az volt az én nagy kérdésem, hogy van-e olyan öröm, amely másnap is öröm? Mert aznap minden olyan jó volt. Aztán jött a másnap, a csalódás. Van-e olyan öröm, amely másnap is öröm? És ezzel szemben itt van az Isten iránya, az evangélium, amely annak éppen az ellenkezője, mint amit a világ kínál: te pedig a jó bort mostanáig tartogattad.

Mert a jó bor még hátravan! Nem már megtörtént, nem már túl vagyunk rajta, nem kell visszasírnunk a múltat vagy azt emlegetnünk, hogy régen minden jobb volt. A keresztyén ember mondhatja, hogy lehet, hogy régen minden jobb volt, de majd a végén minden még sokkal jobb lesz, mert a jó bor még hátravan. Ez ennek a történetnek az igazi evangéliuma. Mert hol van ebben az evangélium, a minket megszólító csoda? Az átváltozásban, az átlényegülésben: a víz borrá lett.

Ez a keresztyén élet lényege és iránya. Valami egészen mássá válik, olyanná, amilyenné nem válhat magától. Sem tanulás vagy fejlődés, sem semmilyen emberi erőfeszítés által. Átlényegül: a lényege változik meg, nem a felszínen, nem ízesített, borízű víz lesz belőle, hanem bor. Nem a szennyezett vízből lesz tiszta víz. Erre még az ember is képes. Itt egészen más lesz belőle. Új teremtés, új jön létre. Az a legcsodálatosabb, amikor ez egy emberi életben megy végbe a megtérés, újjászületés, megszentelődés csodája által: a kánai jel. Mert Jézus ezt kínálja nekünk, erre hív bennünket: a jó bor még hátravan. Igen, azt olvassuk a végén, hogy Jézus így jelentette ki dicsőségét, és talán meglep bennünket, hogy így tesz, több száz liter bort ad egy menyegzői násznépnek.

Itt a bor annyiban lényeges, hogy Mózesnél a víz vérré változik Isten parancsára. A tíz csapásból ez az első. Ez Isten ítéletét jelzi. Jézusnál az első jel az, hogy a víz borrá változik, ami az örömöt, az üdvösséget jelzi.

Kinek jelent ez üdvösséget? Hogyan lehet ez a történet a mi történetünk? A násznagy nem érzékel ebből semmit. Megízleli, furcsállja a dolgot, meg is fogalmazza, hogy ez nem olyan, mint az általános tapasztalat. De hogy ki tette, hogyan történt, honnan van ez a bor, arra nem kérdez rá, nem érdekli. *A végén csak annyit olvasunk, hogy a tanítványai hittek Jézusban*. Csak a tanítványai, azok, akik szoros életközösségben voltak vele. Számukra jelentett ez a jel hitet, életváltozást. Mert a jel önmagában nem sokat jelent. Ezzel a záradékkal fejeződik be a negyedik evangélium, ezt írja János: *„Ezek pedig azért írattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében."* A hit tartalma e versek szerint Jézus Krisztus, az Isten Fia, aki beavatkozott a világ rendjébe, és az ő keresztje ma is az egyetlen esélyünk.

Mert valóban, a dolgoknak van egy iránya. Ha elfogy a menyegzőn a bor, vizet kell inni. Ha valaki súlyos beteg lesz, az meg fog halni. Kemény törvények ezek, de létező, valóságos törvények. És mi talán azt gondoljuk, hogy ebben az a

csoda, hogy Jézus beavatkozik a természet rendjébe, valami nem úgy megy tovább, ahogyan mennie kellene. Valójában azonban nem erről van szó, hanem arról, hogy Jézus helyreállítja az eredeti rendet. Ez a „természetesnek" tűnő rend azért van, mert mi elfordultunk Istentől, az élet forrásától. De nem ez a természetes rend. Isten nem erre teremtett bennünket. Ő örömre teremtett, és Jézus minden egyes jele, csodája ilyen helyreállítás. Az eredeti rendet állítja helyre. Igen, arra hív bennünket Urunk, hogy tudatosítsuk: *a jó bor még hátra van*! És mindent, ami előtte van, ez határozhat meg az életünkben.

Grendorf Péter
lelkész

(A Déli Egyházkerület Családi és Missziói napján, 2019. május 18-án, a békéscsabai nagytemplomban elhangzott igehirdetés szerkesztett változata)

Gyülekezetünkbe érkezik a mömpelgardi oltárkép másolata

(Páll Csilla művészettörténésznek, a bécsi magyar evangélikus gyülekezet presbiterének a Credo folyóiratban megjelent "Az evangélium képekben" című cikkét idézve szerkesztette: Csermely Péter)

A bécsi Kunsthistorisches Museumban őrzik azt az oltárt, amely a mömpelgardi (ma Montbéliard, Franciaország) grófság ura, Georg von Württemberg gróf megrendelésére készült. Az oltár képeit a Baden–Württemberg tartományban, Stuttgarttól délre fekvő Herrenbergben Heinrich Füllmaurer és hat tanítványa készítette 1538 és 1540 között. Az eredeti művet III. Ferdinánd magyar király 1634 -ben hadisarcként hozatta Stuttgartból Bécsbe a nördlingeni csatában aratott győzelme után. Először II. József engedte meg kiállítani anyja, Mária Terézia halála után egy évvel. Csak egy hasonló jellegű evangélikus mű van, az úgynevezett gothai oltár, szintén Füllmaurer műhelyéből, amely eredetileg Stuttgartban, a hercegi kastély melletti templomban volt elhelyezve.

A műalkotás hat szárnyán összesen százötvenhét kép látható százhatvan újszövetségi jelenettel. Az evangéliumi igéket a fejezetszámok megjelölésével együtt a képek felső harmadában, díszes keretben helyezték el. Kaspar Gräter heidelbergi teológus segített a festőnek a hatalmas képes oktató program megalkotásában. Az ábrázolások Luther szellemében készültek (például nem látható rajtuk dicsfény), de az igék a négy evangélium anyagának egybeszerkesztett szövegét követik. Az igék délnémet tájszólással íródtak, a kutatások szerint diktálás után. A szövegek szerzője feltehetően Jakob Berninger, a speyeri dóm vikáriusa volt.

Történeti kitekintés

Az oltár készíttetője, György gróf 1535-ben vette át bátyjától, Ulrich württembergi hercegtől a mömpelgardi grófságot, amelyet a Württembergben uralkodó hercegi család 1431-ben Luxemburgi Zsigmondtól kapott francia területekkel körbevett "szigetgrófságként". Az oltár születésének időszakában a grófság váltakozó mértékben vallotta a bázeli helvét elveket, amelyek radikálisan képellenesek voltak, és az ennél sokkal toleránsabb lutheri álláspontot, amely megengedte, sőt bátorította az egyházi témájú képek festését. 1537-ben épp a bázeli nézetrendszer győzedelmeskedett, így Ulrich herceg eltávolíttatott minden bálványnak minősített műalkotást. Csak 1588-ban győzött a lutheránus felfogás véglegesen. Így 1542-ben, amikor Ulrich herceg fia, Christoph Mömpelgard hercegi helytartója lett, az óriási méretű, evangélikus oltár elhelyezése a mömpelgardi kastély templomában egyszerre számíthatott a lutheránus felfogás melletti politikai manifesztumnak és vallási iránymutatásnak.

A türingiai Schmalkalden városában 1531-ben alakult meg az a politikai szövetség, amelyben kilenc protestáns német fejedelem és tizenegy szabad város fogott össze a katolikus V. Károly német-római császár ellen. Ehhez a szövetséghez tartozott Ulrich herceg is. A szövetség vezetői 1537 februárjában tartották azt a gyűlést, amelyen Philipp Melanchthon és Johann Bugenhagen részvételével elfogadták a Schmalkaldeni cikkeket, amelyek Luther Kis és Nagy Kátéjával együtt a lutheránus hitvallási iratok részeivé váltak. Az oltárkép teológiai és művészi formában az 1534-ben V. Károly öccsétől, I. Ferdinánd német királytól visszafoglalt hercegség sikeres reformációjának is emléket állít. VIII. Henrik ugyanebben az évben lett az első protestáns európai király (ezért nem meglepő, hogy ábrázolásával találkozunk az oltáron is). Ekkor jelent meg az első teljes Luther Biblia (Lucas Cranach illusztrációival), amelyet 1535-ben követett az első angol teljes Biblia Hans Holbein illusztrációival. Így éppen 1538 és 1540 között volt szinte az egyetlen esély arra, hogy egy ilyen programadó, monumentális alkotás, mint a mömpelgardi oltár (és társa, a gothai oltár) megszülethessen. Az evangéliumi igéket tartalmazó nagy kereteivel az oltár követi a Schmalkaldeni szövetség jelmondatát is: "Az Úr szava örökké megmarad".

Az oltáron látható képek

A mömpelgardi oltár funkciójában (mérete és aprólékossága miatt) akár egy óriási Bibliának is tekinthető. Valószínűleg a hercegi kastélytemplom lutheránus lelkészei használhatták, akik ezzel szemléltethették prédikációikat, akár időbeli sorrendben is lapozva az oldalakat. A nagyívű képi program Keresztelő János születésének ígéretével kezdődik és a Szentlélek pünkösdi kiáradásával végződik. Számos képet Dürer 1511-es fametszetei ihlettek. Fontos az utolsó vacsora képi ábrázolásában fellelhető "kompromisszum", amely a reformációs felfogások által nem vitatott lábmosást teszi meg a kép fő témájának, és a szereztetési igéket csak a kisebb, jobb oldali keretekbe helyezi.

Az oltár számos képe kultúrtörténeti jelentőségű, mert a korábban is ábrázolt bibliai jelenetek mellett Krisztus példabeszédei is ábrázolásra kerültek, amelyekhez nem rendelkeztek mintával. A reformáció által megfogalmazott egyházkritika az oka annak, hogy számos képen ördögként ábrázolt szerzetesek, papok és püspökök találhatók. Erre példa a búza közé konkolyt hintő pap, a Hegyi beszéd "mások szemében a szálkát" példázata, illetve a Jelenések könyvének illusztrációja (15–17. képek).

Az oltár központi képén, a Golgotán bal oldalon álló igazak között láthatjuk halványsárga (a kép készítésekor már nem élő) alakként John Wycliffe-et, a XIV. századi angol elő-reformátort, illetve nem messze tőle VIII. Henrik királyt. Közrefogják azt a Krisztusra feltekintő és egymással vitázó két teológust, akikben Luthert és Melanchthont lehet felismerni. A kép jobb oldalán (Krisztus balján) a kereszténységre törő (az oltár elkészülte utáni évben Budát is elfoglaló) törökök láthatóak. Középen a Krisztus köntösére kockát vető katonák, jobb oldalt pedig hátrébb Krisztus temetése látható.

A gyülekezetünkben látható másolat története

Páll Csilla művészettörténész kezdeményezésére a Reformáció Emlékbizottság támogatásával a Soproni Egyetem Simonyi Károly Karának faipari tanüzemében az oltárról Tóth György, Török Béla és Földi Zoltán oktatók, valamint Farkas Ete, Vadkerti Tóth Balázs és Lalik Gábor faipari mérnökhallgatók készítettek feleakkora másolatot. Ez a második másolat, az eredetivel megegyező méretű első oltármásolat 2015-ben készült Herrenbergben. A magyarországi másolatot először Sopronban állították ki, majd a szombathelyi és a györkönyi gyülekezet gyönyörködhetett benne. Innen került át hozzánk Balla István testvérünk áldozatos szállító munkája nyomán. A gyülekezet ifi csoportja készül fel arra, hogy az oltárképet a gyülekezetnek szeptember 8-án bemutassa. A tervek szerint gyülekezetünkből a Deák térre kerül az oltármásolat, amelynek gazdag üzenetéből még nagyon sok evangélikus gyülekezet fog erőt meríteni.

(A szerkesztő köszönetét fejezi ki Páll Csilla művészettörténésznek a szöveg lektorálásáért.)

Őszi orgonamissziós alkalmaink

A koncertek mindig csütörtökön 18 órakor kezdődnek.

Szeptember 19.
Róth Márton orgonaművész, **Sopron** – **Oberschützen**

Október 17.
Kováts Péter orgonaművész, **Esztergom** – Bazilika

November 14.
Sárosi Dániel orgonaművész, **Debrecen**

Róth Márton (1973) zenei tanulmányait Kalocsán kezdte, majd Szegeden folytatta zongora és orgona szakokon. 1993-ban felvételt nyert a Bécsi Zeneakadémiára evangélikus egyházzene szakra. Tanárai Dr. Hans Haselböck és Peter Planyavsky voltak. 2004 és 2007 között elvégezte az ének-zene szakot az Eszterházy Károly Főiskolán, Egerben.

1998 óta Sopronban él, ahol tanított a Berzsenyi Dániel Líceumban, a Hunyadi János Evangélikus Általános Iskolában, valamint kántori és karvezetői szolgálatot végzett az evangélikus gyülekezetben. 2006 óta az evangélikus gyülekezet kántora Gols-ban. Több gyülekezeti kórussal (Gols, Zurndorf) végez egyházzenei szolgálatot. 2015 óta Oberschützenben az evangélikus gyülekezet egyházzenésze, valamint a Kántorátus vezetője. Koncertezett Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Olaszországban.

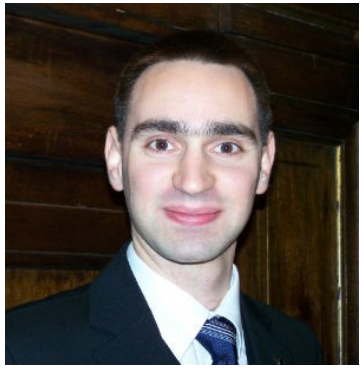

Kováts Péter 1979-ben született Pécsen. Zenei tanulmányait 5 évesen a Nagyatádi Zeneiskolában kezdte. Első orgonatanára 1992 és 1994 között Kárpáti József volt. Felkészítésével az 1994-es Salgótarjáni Országos Orgonaverseny két különdíját – köztük a legjobb Bach-játékért járót – kapta. Középiskolai tanulmányait a Váci Zeneművészeti Szakközépiskolában végezte. 1998-ban felvételt nyert a Budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem (Zeneakadémia) orgonaművész–tanár szakára, ahol 2004-ben kiváló eredménnyel diplomázott.

Hazai tanulmányai mellett a kezdetektől mestere volt Baróti István, az Esztergomi Főszékesegyház néhai orgonaművész–karnagya. 2004 és 2008 között posztgraduális és improvizációs tanulmányokat folytatott Franciaországban (Conservatoire de Reims és Conservatoire de Saint-Maur, Párizs), ahol még két diplomát szerzett. 2012 nyarától mestere mellett az Esztergomi Főszékesegyház orgonaművésze.

Sárosi Dániel 1981-ben Kecskeméten született. Zenei tanulmányait a kecskeméti Kodály Iskolában kezdte, majd a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolában folytatta. 2000-ben nyert felvételt a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémia orgona szakára, ahol Ruppert István és Pálúr János tanítványa volt.

2003 nyarán a freiburgi zeneakadémián kezdett orgonatanulmányokat a világhírű magyar származású professzor, Szathmáry Zsigmond osztályában. 2005 júniusában kiváló eredménnyel szerzett orgonaművészi diplomát Freiburgban. Ezután sikeresen felvételizett az intézmény posztgraduális szólista osztályába, ahol Martin Schmeding növendékeként végzett 2007-ben. Ugyanebben az évben a Zeneakadémián orgonaművész–tanári oklevelet szerzett. Középiskolás kora óta rendszeresen koncertezik Magyarország különböző templomaiban és hangversenytermeiben, így többek között a debreceni Református Nagytemplomban, a budapesti Szent István Bazilikában és a Liszt Ferenc Zeneakadémia Nagytermében. Szintén koncerteket adott a németországi Freiburgban, Dortmundban, Trierben és Paderbornban. 2006 óta a Debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola orgonatanára. Repertoárja felöleli a barokk zenétől a kortárs zenéig terjedő orgonairodalmat.

„Ki milyen lelki ajándékot kapott, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai.” (1Pt 4,10)

Az előző gazdasági rovatban bemutattam a 2019-re vonatkozó bevételi és kiadási terveinket, majd azt szorgalmaztam, hogy minél többen fizessünk be rendszeresen egyházfenntartói járulékot, hiszen így tervezhetőbb lesz gyülekezetünk élete anyagi szempontból. Most szeretnék számot adni az első féléves bevételeinkről és kiadásainkról, valamint az anyagi terhek elosztásáról.

Örülhetünk, hiszen az összesített számok alapján nagyon jól állunk: bevételeink 2019. júniusig, tehát fél év alatt bőven meghaladták a 2019-es éves terv felét, a 2019. június 30-i állapot szerint elértük a terv 83%-át. A részeredmények is rendben vannak: az egyházfenntartói járulék és a perselypénz a tervezettnek kb. 60%-án állt ekkor, az adomány pedig bőven meghaladta a tervezettet: 37%-kal, sőt ha ide vesszük a nem is tervezett céladományt (zongoravásárlás), akkor 120%-kal.

Megkaptuk a XIII. Kerületi Önkormányzattól igényelt 300.000 Ft támogatást, amelyet zenei alkalmainkra fordíthatunk.

A lakbérek minimálisan elmaradnak a terv felétől. Ennek oka, hogy a tavasszal felújított lakást csak májustól tudtuk kiadni, de ez korábbi időpont, mint ahogy terveztük, tehát év végére ez a sor is meghaladja majd a tervet. A Telenor a tornyon lévő antennához kapcsolódó bérleti díjat júliusban fizette ki (ez a táblázatban még nem szerepel).

BEVÉTELEK	**2019-es terv**	**2019 I. félév**	**tervhez képest állás**
egyházfenntartói járulék	5 000 000 Ft	2 893 500 Ft	58%
adomány	2 000 000 Ft	2 732 900 Ft	137%
perselypénz	2 300 000 Ft	1 379 405 Ft	60%
céladomány	0 Ft	1 659 925 Ft	nem tervezett bevétel
lakbérek	2 000 000 Ft	900 000 Ft	45%
egyéb bérleti díjak (antenna, kamera)	1 345 000 Ft	0 Ft	0%
működési támogatás	480 000 Ft	240 000 Ft	50%
egyházi pályázatok	60 000 Ft	36 000 Ft	60%
helyi önkormányzati támogatás (zenei alkalmakra)	300 000 Ft	300 000 Ft	100%
beruházási-, felújítási céltámogatás	0 Ft	1 000 000 Ft	nem tervezett bevétel
további bevételek	45 402 Ft	36 511 Ft	80%
Összes bevétel	**13 530 402 Ft**	**11 178 241 Ft**	**83%**

Nem tervezett bevételeink is érkeztek (a már említett céladományon kívül): az egyik, a sekrestyék felújítását célzó állami támogatás értéke 1.000.000 Ft, ezt már fel is használtuk júliusban. A másik még friss, nincs is benne az első féléves táblázatban: 15 millió forintot nyertünk az alagsori gyülekezeti helyiségek korszerűsítésére (mosdó- és fűtés-korszerűsítés) a Magyarországi Evangélikus Egyháztól.

Kiadásainkban ráadásul épp ellenkező tendencia figyelhető meg: az első félévben jellemzően megfeleltünk a terveknek (pár százalékos az eltérés), sőt a kiadott lakás felújítási költségében jelentős megtakarítást sikerült elérni (a munkát elvégezték a tervezett összeg 59%-áért), illetve lassan az orgona is teljesen készen lesz, már csak 500.000 Ft-ot tartunk vissza a garanciális javítások befejezéséig. Összességében a kiadási oldalon a félév alatt az éves terv 45%-a jelenik meg.

KIADÁSOK	**2019-es terv**	**2019 I. félév**	**tervhez képest állás**
lelkészek bére (bruttó)	5 030 464 Ft	2 308 350 Ft	46%
egyéb bérek (könyvelő, kántorok)	300 000 Ft	140 000 Ft	47%
ingatlanbiztosítás	300 000 Ft	0 Ft	0%
fűtés (gáz)	1 050 000 Ft	540 863 Ft	52%
elektromos áram	375 000 Ft	140 490 Ft	37%
közüzemi díjak (szemét, víz, csatorna)	375 000 Ft	156 983 Ft	42%
Zelenka Pál Szolidaritási Alap	249 396 Ft	62 349 Ft	25%
továbbítandó offertóriumok	350 000 Ft	220 000 Ft	63%
posta, telefon, internet, előfizetések, könyvtár	620 000 Ft	159 180 Ft	26%
javítás, karbantartás, tatarozás	250 000 Ft	19 050 Ft	8%
beruházás, felújítás (kiadott lakások)	2 000 000 Ft	1 173 900 Ft	59%
beruházás, felújítás (orgona, padfűtés)	3 200 000 Ft	2 300 000 Ft	72%
eszközök beszerzése (pl. hangosítás)	2 415 000 Ft	110 270 Ft	5%
zenei alkalmak költsége	1 000 000 Ft	360 000 Ft	36%
további kiadások	570 002 Ft	442 296 Ft	78%
Összes kiadás	**18 084 862 Ft**	**8 133 731 Ft**	**45%**

Ezek örömteli hírek, adjunk értük hálát, örüljünk is nekik, de ne gondoljuk, hogy hátradőlhetünk, hiszen vannak előttünk megoldandó feladatok a gyülekezet anyagi biztonsága terén is.

A Biblia tanítása szerint a keresztény embernek szolgálnia kell a közjót, közösségeit, gyülekezetét, szolidaritást kell vállalnia a közös terhek viselésében: jogunk és kötelességünk osztozni a felelősségben, adottságaink, tudásunk, anyagi helyzetünk szerint. *„Ki milyen lelki ajándékot kapott, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai."* (1Pt 4,10). Ebbe beletartozik többek között az egyházfenntartói járulék rendszeres fizetése.

Egyházfenntartói járulékot a rendszeresen templomba járó kb. 70 emberből/családból 56-an fizettek már idén. A kiszámíthatóság, rendszeresség azonban még mindig javítható. Tavaly például 11 ember/család fizetett rendszeresen, banki átutalással, idén ez a szám 15-re nőtt (a 15. ember 2019 áprilisától állította be a rendszeres átutalási megbízást, talán az előző cikk hatására). Ez azonban azt jelenti, hogy 41 forrásból eseti a befizetés. Kérjük, hogy aki csak teheti, állítson be rendszeres utalást a gazdálkodás tervezhetősége érdekében. Az Angyalföldi Evangélikus Egyházközség bankszámlaszáma: 11713005-20456104, a közlemény rovatban kérjük jelezni, hogy egyházfenntartói hozzájárulás.

A másik kérdés az összegre vonatkozik. Lehet, hogy ez egyszerűen megfelel annak, hogy mindenki saját helyzete szerint vállalja a terhek viselését, mégis túlzónak tűnik, hogy a beérkezett egyházfenntartói járulék 56%-át mindössze 4 család/ember fizette be (az összeg 74%-a pedig 13 forrásból származik). Ráadásul a céladomány 90%-át egy testvérünk fizette, és a tervezett adománynál is hasonló az arány: ott egyetlen testvérünk fizette az összeg 81%-át. Ismét hálát adunk, hogy jobb anyagi helyzetű gyülekezeti tagjainknak van lehetőségük és indíttatásuk ilyen mértékű hozzájárulásra. Senkit nem szeretnénk teherbírásán felüli befizetésre sarkallni, ugyanakkor tudnunk kell róla, hogy a terhek egyenletesebb elosztása kiszámíthatóbb, egészségesebb lenne gyülekezetünk jövője szempontjából. Kérjük, mindenki gondolja ezt végig, mérlegelje lehetőségeit és eszerint tervezzen.

Győri Zsuzsanna

Interjú Macher Tünde és Petrik György testvéreinkkel

Macher Tünde azon kevés gyülekezeti tagjaink közé tartozik, akit előbb ismerhettünk meg az Evangélikus Élet hasábjairól, mint személyesen. Tünde ugyanis a 2018. június 17-én megjelent evangélikus magazin címlapján szerepelt, és egy mélyinterjút adott, amely a Kossuth Rádióban is többször meghallgatható volt. (A mélyinterjú megtalálható online az Evangélikus Élet archívimában.)

Férjével, Petrik Györggyel egy éve kapcsolódtak be gyülekezeti életünk vérkeringésébe. Mostani beszélgetésünknek több apropója is volt.

-Tünde, az Evangélikus Élet címlapjára kerülni nem könnyű. Kérdezhetném úgy is, neked hogyan sikerült; de inkább így kérdezek: milyen evangélikus gyökereid vannak?

-Nekem édesapám volt evangélikus, de katolikus édesanyám is vele járt evangélikus templomba gyermekkoromban. A győri evangélikus általános iskolába jártam, a gyülekezetben konfirmáltam tizenkét évesen, utána pedig az ifjúsági óra erőt adó alkalom és kapocs volt az életemben, az ifinek megtartó ereje volt az egyházi iskola mellett. Voltak évek, amikor lazábban kötődtem az evangélikus egyházhoz, de amikor Brüsszelben éltem, akkor is megkerestem az evangélikus gyülekezetet. Tavaly pedig, amikor az esküvőnkre készültünk, eskető lelkészünkön, Pongrácz Mátén keresztül, aki a Szélrózsa akkori vezető lelkésze volt, mindketten belekerültünk a Szélrózsa csapatába, ahol az első futóverseny szervezését vállaltuk.

-Gyuri, számomra üzenetértéke van, hogy a címlapon Tünde látszik élesen, de te is felismerhetően ott vagy mögötte a képen. Ráadásul itt a gyülekezetünkben tavasszal nem is Tünde, hanem te kerültél előtérbe. Felnőttként konfirmáltál gyülekezetünk apraja-nagyja előtt. Milyen egyházi élményeid voltak korábban?

-Református nagymamámmal, aki felnevelt, jártam néhányszor istentiszteleten, de a vallási kérdések nem voltak meghatározók gyermekkoromban. Amikor Tündének udvaroltam, együtt elkezdtünk templomba járni. Ebben az időszakban készültem fel a felnőttkeresztségre is. Egyik alkalommal Győrben voltunk istentiszteleten, amikor egy fiatalkori barátommal is találkoztunk, nagyon megörültünk egymásnak, nekem azóta is fontos ez a közös kapocs. Tünde számára fontos volt, hogy ebben is találkozzon az életről való elképzelésünk, és én nyitott voltam. Az egyházi esküvőt illetően sem volt közöttünk vita.

-Az interjúból az is kiderült, hogy Budapesten gyülekezetkeresésben voltatok egy ideig. Lassan kezd beszivárogni az egyházi közéletbe a budapesti gyülekezeti à la carte kifejezés, miszerint egyre kevésbé jellemző a gyülekezeti elköteleződés ma az emberekben, főleg, ha sok a lehetőség, és a pillanatnyi benyomások a meghatározók. Miért döntöttetek mellettünk?

-Valóban sok gyülekezetben megfordultunk mielőtt elköteleződtünk volna. Eskető lelkészünk több gyülekezetet is ajánlott a fővárosban, mindegyiket megnéztük. S bár a kerületben lakunk, mégis ide jöttünk el utoljára. A második alkalom után egyértelmű volt hazafelé az úton, hogy ez jó, ez hozzánk közel áll.

-Ebben az időszakban azt is szem előtt tartottátok, olvastam, hogy Gyuri szeretne konfirmálni, szívesen bekapcsolódott volna erre felkészítő felnőttcsoportba. Nálunk ilyen mostanában nem indult. De együtt elkezdtetek járni a Magvetés Bibliakörbe. És bizony bibliatanulmányozás nélkül nem érdemes nekifutni a nyilvános hitvallástételnek. Mivel készültél még az áprilisi konfirmációra?

-A bibliakörben megerősödtünk a közösségben, hétről hétre felkészültünk a kijelölt igeszakaszból, igyekeztünk úgy szervezni az életünket, hogy ne kelljen kihagyni alkalmat. Bennem megindított egy pozitív hozzáállást az élethez, egy új szemléletet a mindennapokhoz. Emellett Péter lelkész tanácsára közösen feldolgoztuk Cseri Kálmán tízparancsolatról szóló könyvét, és letöltöttük Tünde javaslatára az evangélikus egyszeregyet.

-Közös életekben nemcsak Gyuri konfirmációja, 2019. április 7-e, hanem április 11-e, az új családtag érkezése is nagyon fontos dátum. Beszélgetésünk egyik apropója kislányotok, Panni keresztelője. Ma az egyházi esküvőből, de sajnos még a komolyabb evangélikus múltból sem feltétlenül következik a gyermek(ek) keresztsége. Liberális szemlélet vagy egyéb érvek miatt, a lutheri teológiai hagyománnyal szemben. Tünde, ti miért döntöttetek úgy, hogy néhány hónapos kislányotok szeptemberben a keresztség szentségében részesüljön?

-Annyira természetes volt, hogy nem beszéltünk a miértről. Kimondatlanul is az volt bennünk, hogy Panni útját is előkészítjük Istenhez. Engem tízévesen kereszteltek meg, és akik ígéretet tettek, hogy kísérnek engem az ott elkezdett úton, ők végig támogattak. Nekem akkor új fejezet kezdődött az életemben. Fontos számunkra, hogy Pannit már most biztos alappal indítsuk el. Kislányunk keresztanyukája a húgom lesz, akinek szintén fontos a hit, bízunk benne, hogy tartalommal töltjük meg a keresztszülőséget is.

(A beszélgetést papírra vetette: Grendorf-Balogh Melinda)

Ökoteológia a mindennapokban?

Az ökoteológia (az ember és a teremtett világ kapcsolatával foglalkozó tudományág) témái másfél évtizeddel ezelőtt még teológusok és néhány érdeklődő beszélgetéseit jelentették. Az utóbbi években azonban a kutatók által körülírt ökológiai válság egyre több embert ösztönöz közös gondolkodásra és cselekvésre. A témához egy vitasorozatot népszerűsítő írásrészletet közlünk:

Hit és környezetvédelem együtt? Naná!

Az egyre erősödő (meglehet, visszafordíthatatlan) környezeti válság az egyházi életet sem hagyja érintetlenül. A felekezetek a maguk kontextusában jelentős környezetvédelmi munkát végeznek, s bár gyakran nem mindenki számára magától értetődő még, de a teremtésvédelem evidens módon kötődik (kellene kötődnie) a mindennapi hitélethez.

Van valami furcsa (és megmagyarázhatatlan) abban, hogy miközben a keresztyén ember életének valamennyi szegmensében (a párválasztástól a hivatáson át a mindennapok kisebb-nagyobb súlyú eseményéig) meglátja a Szentlélek munkálkodását és a Teremtőt, addig az már korántsem magától értetődő valamennyiünk számára, hogy az Istenhez való viszonyunk a környezetünkhöz, a természethez való viszonyunkban is megmutatkozik.

A kérdés a következőképp tehető fel: valóban teremtőként tiszteljük-e az Urat, ha az általa teremtett világot nem becsüljük meg? Hiteles-e, igaz-e a hitünk, ha nem figyelünk a minket körülvevő világ őrzésére? Ez a kérdés a háborúkkal, különféle bűncselekményekkel stb. kapcsolatban is feltehető, s a dolog nyitja éppen az, hogy miközben a háborút, az emberi élet kioltását stb. bűnnek, a gonosz munkálkodásának tekintjük (jogosan), aközben kérdéses marad, hogy ugyanígy járunk-e el, ha a természeti környezet feléléséről, a természet *kizsákmányolásáról* van szó.

Ez a kérdés egy újabb, meglehet, nem egykönnyen megválaszolható problémához vezet el: Bűn-e a természeti erőforrások kimerítése? S tovább, a soron következő beszélgetés plakátján megjelenített kérdésig: megbocsátja-e nekünk Isten az erdők kiirtását, a fajok pusztítását, a vizek, földek szennyezését stb.? De hogy egy még problematikusabb kérdést tegyünk fel: mihez kezdjünk azzal, hogy az ökológiai válság egyik okát egyes szakértők – más okok mellett – az emberiség túlnépesedésében vélik felfedezni?

A környezetvédelem tehát mindenekelőtt az *élet védelmét és tiszteletét,* például *az emberhez méltó élet* természeti feltételeinek védelmét jelenti. Szorosan összefügg ez tehát az *emberi méltóság* védelmével.

A *teremtésvédelem* szóban a természeti és a mesterséges környezet, az ember és valamennyi élőlény (a társteremtmények) egyaránt benne foglaltatik. A teremtésvédelmet az egyházak minden év szeptemberében és októberében állítják a hitélet fókuszába, amelyhez felekezetek közötti kiadvány is készül. (Ezekről itt lehet tájékozódni: http://teremtesunnepe.hu) Nem a természeti környezet és az ember szempontjainak egymás *ellenében* történő „kijátszását", hanem a teremtett világ fenntartásáért, az élet megőrzéséért folytatott szüntelen munkálkodást érthetjük a teremtésvédelem alatt, voltaképp hitünk egyfajta kifejeződését és felelősségünk vállalását.

Uri Dénes teljes írása megtalálható a http://szoljbeapapnak.blog.hu oldalon

Visszatekintés gyülekezeti életünkre

Legutóbb megjelent újságunk utolsó oldalain bemutatkoztak konfirmandusaink. 2019. április 28-án megtartottuk a konfirmációi istentiszteletet. Májusban elkezdődtek az ifjúsági órák, amelyek szeptemberben folytatódnak.

2019. június 16-án tartottuk meg tanévzáró istentiszteletünket. Ebben a tanévben ötven iskolai hittanosnak szólt a meghívó, és húsz család gyermekeinek készültünk gyülekezeti logós záróajándékkal az aktuális családi istentiszteleti sorozatot befejezve. Szeptembertől tematikus istentiszteleteinket is újrakezdjük.

Ajánló

ORSZÁGOS EVANGELIZÁCIÓ

KÉTSÉG ÉS BIZONYOSSÁG

BUDAPEST

DEÁK TÉRI EVANGÉLIKUS TEMPLOM

2019. OKTÓBER 12.

SZOMBAT 10–16 ÓRA

PROGRAM

9.40: Közös éneklés *Győri János Sámuel* vezetésével
10.05: Köszöntés, ima – *Szemerei János, Szeverényi János*
HOMOKBA ÍRVA – *Pintér Béla*
Igehirdetés – „KÉTSÉGESKEDÜNK, DE NEM ESÜNK KÉTSÉGBE" (2Kor 4,7–18) – *Kondor Péter*

11.30: Bibliakörök, szekciók
Kondor Péter (templom)
Kívül harcok, belül félelmek – *Szemerei János* (gimnázium, 12. terem)
3K – kíváncsiak, kételkedők, keresők – *dr. Garádi Péter* (gimnázium, 15. terem)
Bűn-e a kételkedés? – *Grendorf Péter* (gimnázium, 17. terem)
Nem csüggedünk – *Zsarnai Krisztián* (gimnázium, 18. terem)
Kincs cserépedényben – *Kósa Gergely* (gimnázium, 21. terem)
Kétség és bizonyosság – *Horváth-Hegyi Áron* (gimnázium, 22. terem)
Ne vígy minket kísértésbe! – *Baranyay Csaba* (gimnázium, 24. terem)
Szívünkbe fogadott emberpalánták – *Bonnyai Anna, Bonnyai Sándor* (gimnázium, 27. terem)
Hogyan juthatok hitre? – *Deák László* (gimnázium, 23. terem)
Luther kétségei és bizonyosságai – *Weltler Gábor* (gimnázium, 28. terem)
Hogyan születhetek újjá? – *Ittzés István* (gimnázium, tornaterem)
Imaközösség – *Dobó Dániel* (gyülekezeti kisterem, I. emelet)
Misszió a templomon kívül – *Horváth-Csitári Boglárka Flóra* (gimnázium, 26. terem)
Gyógyulás a szenvedélybetegségből – *Duszka József* nyugalmazott nyomozó (gyülekezeti terem, I. emelet)
IstenSzeretők – *Szemerédi Bernadett, Széplaky Géza* színművészek (gimnázium, díszterem)

12.45: Ebédszünet (az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00: Tanúságtétel
MIT TETT VELEM AZ ISTEN? – *Olaj-Rabóczky Anett, Lackfi János*

15.00: Istentisztelet úrvacsorával – *Gerőfiné dr. Brebovszky Éva*
Igehirdetés – „HISZEK! SEGÍTS A HITETLENSÉGEMEN!" (Mk 9,14–29) – *Gáncs Péter*

Gyermekfoglalkozás lesz a Kisdeák óvoda termeiben a Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért (KÖSZI) vezetésével. Gyülekező az I. emeleten.

Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház Evangelizációs és Missziói Bizottsága.

Fotó: Szeverényi

HÉTKÖZI ALKALMAINK

Magvetés *Bibliakör* Szerdánként 18 órától
Bibliaóra nyugdíjasoknak – Csütörtökönként 10 órától
Baba-mama kör – Kéthetente csütörtökön 10 órától

VASÁRNAPI ALKALMAINK

Kisebbek *gyermekbibliaköre*
párhuzamosan az istentisztelettel
Nagyok *gyermekbibliaköre*
párhuzamosan az istentisztelettel
Ifjúsági óra
párhuzamosan az istentisztelettel
Imakör
az istentisztelet után

Istentisztelet
Minden vasárnap 10 órakor a templomban, egyéb egyházi ünnepeken aktuális kiírás szerint.
Lelkészi hivatal
Állandó időpontban tartott **fogadóórát** – *az iskolai órarendben tartott hittanórák miatt* – **nem tudunk tartani**.

Keresztelő, esküvő, temetési szolgálat kérése kizárólag telefonos egyeztetés alapján lehetséges (+36-20-775-3964-es mobilszámon).

Lelkipásztori beszélgetésre szintén csak előzetesen egyeztetett időpontban van lehetőség!
Hittanoktatás
A kerület ***általános iskolá***iban tartunk az órarendbe beépítve.

Körlevelünk évente három alkalommal jelenik meg.
Készült: a Bookpress Kft. nyomdájában.
A szerkesztőbizottság tagjai: Csernely Péter, Grendorf Péter, Grendorf-Balogh Melinda, Győri Zsuzsanna, Káldyné Forgó Brigitta, Lencsés Ákos, Macher Tünde

Budapest-Angyalföldi Evangélikus Egyházközség

1134 Budapest, Kassák Lajos u. 22. 320-8207
http://angyalfold.lutheran.hu, angyalfold@lutheran.hu

Bankszámlaszám: 11713005-20456104

Grendorf Péter lelkész: +3620-775-3964, peter.grendorf@gmail.com
Grendorf-Balogh Melinda másodlelkész: +3620-770-3122, melinda.grendorf@gmail.com
Németh Csaba orgonaművész, kántor: +3620-824-8600, nemeth.csaba3@gmail.com